

לשכת ראש המטה הכללי
מזכירות הפיקוד העליון
טל' 0302-1120/3 -
פקס 610-3496 -
תיק: מנ - 12
סימוכין: 02000055-01-4621
י"א אלול תשע"ו
14 ספטמבר 2016

לשכת הרמטכ"ל

שהב"ט - ע' שהב"ט

**הנדון: הוועדה לענייני ביקורת המדינה בנושא בקשה לחו"ד מבקר
המדינה בעניין התנהלות רשויות המדינה בטיפול בקהילה
הטרנסג'נדרית בישראל - 30.5.16 – התייחסות**

מכתבד: ק/004701, מיום ה-7 ביוני 2016

1. בהמשך למכתבד שבסימוכין אעדכנך, כי הטיפול בנושא חיילים טרנסג'נדרים בצה"ל, הינו בסמכות היוהל"ם.
2. מצ"ב נוהל בנושא.
3. לעדכוןך.

בברכה,

רס"ן נועה הרפז-גוז
רמ"ד כנסת ממשל וציבור
לשכת הרמטכ"ל

יועצת הרמטכ"ל לענייני מגדר
 ל ש כ ה
 טל: 0302-9040
 פקס: 03-5699444
 תיק: כללי
 סימוכין: 01615-2105762120-283
 ט"ז 22 סיון תשע"ו
 2016 יוני

לוח תפוצה

הנדון: נוהל בנושא שירות טרנסג'נדרים בצה"ל

1. מטרתו של נוהל זה להסדיר את אופן הטיפול בחיילים טרנסג'נדרים בצה"ל.
2. הסמכות לקבל החלטה בנוגע לאופן הטיפול בחיילים טרנסג'נדרים נתונה ליוה"ל"ם.

כללי

3. צה"ל פועל לגייס את כל המלש"בים והמלש"ביות בני הגיוס ע"פ חוק, ללא קשר להעדפתם המינית או זהותם המגדרית. בכלל זה, צה"ל פועל לקבל לשורותיו גם מלש"בים ומלש"ביות טרנסג'נדרים, או המצויים בתהליכים לשינוי מין.
4. יובהר, כי צה"ל אינו הרשות המוסמכת לקבוע את מינו של חייל. הסמכות לקבוע את מגדרו של אדם מוקנית לרשויות אחרות – ובעיקר למשרד הפנים בהתאם להוראות חוק מרשם האוכלוסין, בהתאם להחלטות הוועדות הפועלות במשרד הבריאות מכוח חוזרי מנהל הרפואה. לפיכך, נקודת המוצא לבחינת עניינו של חייל טרנסג'נדר היא נתוני החייל כפי שהם מפורטים ברישומי משרד הפנים.
5. יחד עם זאת, כיוון שכיום לא ניתן להתחיל בתהליך לשינוי מין, בין בניתוח ובין ללא ניתוח, לפני הגיעו של אדם לגיל 18, שהוא סמוך מאוד לגיל השירות הצבאי, ובשל מאפייניהם הייחודיים של החיילים הטרנסג'נדרים, הטיפול בכל חייל טרנסג'נדר נעשה מתוך התייחסות פרטנית, בשים לב לנסיבותיו ולתפיסותיו האישיות, לשלב בו מצוי הליך שינוי המין בעניינו ולצרכי הצבא.

עקרונות פעולה

6. בהתאם לאמור לעיל, תנאי השירות, אורכו של השירות, ואופי השירות של חייל טרנסג'נדר ייקבעו בהתאם לרישום בעניינו במשרד הפנים. ככל שהרישום במשרד הפנים ישתנה במהלך שירותו של חייל, יבחנו בהתאמה משך שירותו ותנאי השירות.

7. כל מלש"ב או חייל טרנסגינדר רשאי לפנות למטה היוהל"ם, על מנת לבחון האם יש צורך לקבוע בעניינו הוראות מיוחדות לעניין תנאי השירות, אופיו או משכו. יצוין כי פנייה כאמור יכולה להיעשות גם על ידי חייל שטרם השלים את תהליכי שינוי המין.
8. כל פנייה שתתקבל במטה היוהל"ם תיבחן פרטנית על-ידי מי שהוסמך לכך על ידי היוהל"ם, תוך היוועצות בגורמים שונים ובהם מפקדים, גורמי ברה"ן, פרקליטות צבאית-יעח"ק, מיטב וכן ענף משטר ומשמעת באכ"א. המלצות באשר לשירות חייל הנוגעות למימוש חוק שירות הביטחון ביחס לפרט אשר יועברו לבחינת מ' מיטב רח"ט תומכ"א.
9. לכל פונה יותאם מענה פרטני בשיטת "חליפה לפי מידה", בהתאם לצרכיו האישיים של כל חייל ומלש"ב, ובשים לב לצרכי הצבא ומאפייני התפקיד הצבאי אותו הם ממלאים. כן נלקח בחשבון השלב בו נמצא כל פונה בתהליך שינוי המין, ככל שהחל בהליך כזה.

התאמות אפשריות בשירות

10. כאמור, ביחס לכל חייל ומלש"ב טרנסגינדר ניתן לקבוע תנאי שירות ייחודיים, על מנת להלוט את צרכיו ומאפייניו האישיים. בין התנאים שניתן להתאים מצויים גם התנאים הבאים:

- א. תנאי שירות – שונותם המגדרית של הטרנסגינדרים ממרבית החיילים עשויה להצדיק קביעת כללים ייחודיים בנוגע לתנאי השירות, שמושפעים בצבא במידה רבה מההשתייכות המגדרית. כך למשל, ניתן לקבוע הוראות לעניין סביבת המגורים ושימוש במקלחות ושירותים.
- ב. משך השירות – בצה"ל נהוג, על פי חוק, משך שירות שונה לגברים ולנשים. כאמור, משך השירות ייקבע ככלל בהתאם למין כפי שמופיע בנתוני משרד הפנים, אך במקרים המתאימים, ניתן לשקול לסטות מכך. כך גם בנוגע להיבטים אחרים שנוגעים למשך השירות ומושפעים מן המגדר, כגון משך ההתחייבות לשירות קבע בעקבות יציאה לקורס קצינים.
- ג. לשון הפנייה – ניתן לקבוע באיזו לשון יפנו אל החייל, האם בלשון נקבה או בלשון זכר, וזאת ע"פ העדפתו.
- ד. הופעה ולבוש – ניתן לקבוע הוראות לעניין סוג המדים שיונפקו לחייל והוא יוכל ללבוש, ולעניין כללים אחרים שנובעים מכללי ההופעה והלבוש, כגון חובת גילוח, תספורת וכו'. יצוין כי ככלל, לא ניתן יהיה לערב בין כללי ההופעה והלבוש. כך למשל, חייל לא יוכל ללבוש מדים כגבר, אך לגדל שיער כאישה.

ה. שיבוץ – בהתאם לצרכי כל חייל, ניתן לבחון את שיבוצו, בשים לב, בין היתר, להבחנה בין יחידות קדמיות ועורפיות, יחידות סגורות ופתוחות, וכו'. יוה"ל"ם מוסמכת להמליץ על שינוי שיבוצו של חייל טרנסגינדר, אם היא סבורה כי הדבר נחוץ בשל זהותו המגדרית ומאפייניו.

11. יובהר כי אין המדובר ברשימה סגורה או ממצה, וכי כל מקרה יידון לגופו, בהתאם לצורך הנדרש, לשלב בו מצוי הפונה בהליך לשינוי מינו ולאפשרויות העומדות לרשות צה"ל.

בברכה

לימור שבתאי, סא"ל
רע"ן קידום שיויון הזדמנויות
וסגנית יוה"ל"ם